

IN GESPREK OVER 'BRON EN NORM' N.A.V. DE SYNODEBESLUITEN OVER M/V EN AMBT

Intro

Collega Bart van Egmond schreef in het kerkblad van Capelle aan den IJssel – Noord een artikel met als titel 'Het gezag van Gods Woord en de synodebesluiten over m/v en ambt' (65-04, 25 februari 2018). Meteen de eerste zin maakt het belang van dat artikel duidelijk: 'De belangrijkste reden waarom de kerkenraad niet kan instemmen met de synodebesluiten over m/v en ambt, is de manier waarop in die besluiten wordt omgegaan met de Bijbel'. De conclusie aan het eind is scherp: de omgang met de Bijbel is 'in strijd met onze belijdenis over het goddelijk gezag van de Bijbel'. Het gaat dus om dingen die wezenlijker zijn dan een verschil in uitleg van teksten of de toepassing ervan. Vóór we over teksten met elkaar in gesprek gaan, moet het uitgangspunt duidelijk en onomstreden zijn. Daarom ga ik graag over dit onderwerp in gesprek.

Een andere reden om juist over dit artikel in gesprek te willen is de werking van dit artikel (en bijdragen op andere plekken, zoals in Nader Bekeken of op de site bezinningmvea.nl). De typering 'de bijbel niet meer als norm, maar alleen als bron' is blijkbaar makkelijk te onthouden. Hij wordt gebruikt als samenvatting van de bezwaren tegen de synodebesluiten. Graag ga ik het gesprek aan over de vraag of die typering wel recht doet.

Samenvatting

Ik geef eerst een samenvatting van het artikel van Van Egmond. Dat is voor wie het kerkbladartikel niet bij de hand heeft. Maar ook voor het eerlijke gesprek: als ik hem verkeerd weergeef, kan dat gecorrigeerd worden en vertroebelt dat het gesprek niet.¹

- 1. De bijbel is Gods Woord. Daarom moeten we alles wat er in staat gelovig aanvaarden, en dus gehoorzamen en naspreken. De bijbel is de beslissende norm.*
- 2. Je kunt de Bijbel ook gebruiken als (inspiratie)bron: je gebruikt er uit wat je nodig hebt of wat jou uitkomt.*
- 3. Het gevaar de bijbel zo te gebruiken lopen we allemaal. Maar door het synodebesluit wordt het gelegitimeerd (officieel goedgekeurd) in de kerken.*
- 4. De zogenaamde zwijgtteksten zijn voor de synode niet doorslaggevend omdat de uitleg van deze teksten omstreden is. Die redenering klopt niet. Dan zou je ook kunnen twijfelen aan de opstanding van Christus omdat er bijbeluitleggers zijn die teksten daarover anders uitleggen. Maar teksten hebben een objectieve betekenis. Het gaat om de vraag welke uitleg recht doet aan Gods Woord en welke niet.*
- 5. Als de inhoud van de zwijgtteksten niet duidelijk is, had de synode moeten concluderen dat zij niets kon besluiten. Nu worden delen van Gods Woord buiten spel gezet. Dat hoort bij het hanteren van Gods Woord als bron.*
- 6. In grond 3 van het besluit wordt een eigen redenering opgebouwd, niet vanuit de genoemde Bijbelteksten. Het Oude Testament wordt gezien vanuit het kader van de emancipatie van de vrouw. En uit het 'ambt van alle gelovigen' wordt geconcludeerd dat er in het Nieuwe Testament gelijkheid is, alsof nu elk gemeentelid ambtsdrager kan worden. Aan vereisten voor het ambt wordt geen aandacht gegeven.*
- 7. Zo wordt een eigen redenering opgezet; teksten die er niet bij passen worden genegeerd. Toch wordt het geheel 'openbaring van God' genoemd. De Bijbel wordt zo materiaal voor het bouwen van een eigen constructie.*

¹ Nadat ik deze reactie geschreven had en een eerste versie daarvan ook aan collega van Egmond had laten lezen, heeft hij zijn artikel omgewerkt naar een lezing. In die lezing is vooral het eerste deel herschreven (in mijn samenvatting punt 1 en 2). Hij spreekt nu positief over de Schrift als bron en norm. Dit laat zien dat we op dit punt inderdaad niet verschillen. Ik pas mijn stuk nu niet aan, maar mijn opmerkingen hierover hoeven dus niet meer gelezen te worden als kritische reactie. Het verdere gesprek gaat vooral over het niet-gewijzigde deel van zijn lezing.

8. *Als de synode consequent was geweest, had ze besloten dat de vrouw in het ambt verplicht is. Dat ze vrijheid geeft, laat zien dat ze de bijbel niet als (voor allen verplichtende) norm hanteert.*

9. *De omgang met de Bijbel in de synodebesluiten is in strijd met onze belijdenis over het goddelijk gezag van de Bijbel.*

Op de punten 6 en 7 ben ik al ingegaan in mijn eerdere stuk, 'In gesprek met de Beoordeling van de kerkenraad van Capelle-Noord'. Die laat ik nu achterwege.

Bron èn norm

Tijdens mijn studietijd schreef ik een (bijvak)scriptie over schriftbewijs in de dogmatiek. De eerste paragraaf heeft als opschrift: 'de Schrift in de dogmatiek: bron en norm'. Een dubbele functie dus. De Bijbel geeft het materiaal waarmee de theoloog (of de synode) aan het werk gaat. De Bijbel is ook de toetssteen voor het resultaat van denken of besluiten. Wat je zegt over God (of over zijn wil) moet uit de Bijbel komen. En het moet kloppen met die Bijbel. De Bijbel is bron èn norm.

Daarover zullen Van Egmond en ik het hartelijk eens zijn. In zijn kerkbladartikel lijkt hij bezwaar te maken tegen de typering van de Bijbel als bron (met de tegenstelling 'niet bron maar norm'). Maar dat is omdat hij 'bron' gebruikt in de versmalde betekenis van 'slechts inspiratiebron'. In zijn artikel op bezingingmvea.nl schrijft hij zorgvuldiger en noemt hij de bijbel ook bron: 'Al onze kennis over God en zijn wil over ons leven putten wij uit de Bijbel. Zo gezegd is de Bijbel zelfs allereerst de bron van ons geloof, en daarna ook de norm waar al ons eigen denken aan ondergeschikt is'.

Het is jammer dat hij dat in het kerkbladartikel niet noemt, maar ik begrijp dat het websiteartikel op dit punt een correctie is.²

Nog mooier is het volgens mij om te beginnen bij de Bijbel als bron van leven. Omdat Gód de bron van leven is die ons het leven wil geven, zijn zijn woorden allereerst levengevend, dragend, reddend. Als Paulus aan Timoteüs schrijft over elke schrifttekst die door God geïnspireerd is en gebruikt kan worden voor onderricht, weerlegging en opvoeding, heeft hij daarvoor al genoemd dat die heilige geschriften wijsheid geven waardoor je gered wordt door het geloof in Jezus Christus (2 Tim.3). De Schrift is vooral bron van redding omdat hij ons de Bron van levend water aanwijst.

Ook hierover is er geen verschil tussen ons. Toch benadruk ik graag dat laatste, over de Bijbel als bron van leven. Dat heeft te maken met de vraag waar ik straks bij uitkom: is het mogelijk om beiden te putten uit de bron die leven geeft, terwijl je rond een onderwerp (vanuit diezelfde bron) komt tot verschillende conclusies?

Met de inleidende alinea's van Van Egmond stem ik dus graag in. Ook met zijn opmerking dat 'aanpassen' een neiging is die in ons hart zit. Aanpassen van de Bijbel aan wat ons uitkomt is onze variant op de beeldendienst die in het tweede van de Tien Woorden verboden wordt. Ik heb daar pas nog met overtuiging onderwijs over gegeven en dezelfde uitdrukkingen gebruikt.

De bijbel als norm – wat bedoelen we?

Van Egmond gaat voorbij aan de vraag wat het betekent om te zeggen 'de bijbel is norm'. Begrijpelijk, je kunt niet alles benoemen, en het lijkt een uitspraak waarover we het allen eens zullen zijn. Toch is het goed om daar wel over na te denken. Ik denk dat het dan kan helpen om aan de andere kant te beginnen: wat is eigenlijk de norm voor onze keuzes en beslissingen? Dat zal zijn: de wil van God. Wij moeten *ontdekken wat de wil van God is*, schrijft Paulus (Rom.12:2). Wat een christen wil, is doen wat zijn God op dat moment van hem wil. Je kunt dat Gods 'actuele wil' noemen. De kerk van Christus leeft niet bij een onveranderlijke set wilsuitspraken van God (die zich daarna

² zie noot 1: in de later gehouden lezing is deze correctie nog sterker herkenbaar.

terugtrok), maar in het besef dat God in elke concrete situatie aanwezig en betrokken is. In elke situatie moet ontdekt worden wat Gods wil is.

Een klassiek voorbeeld, zeker sinds de Tweede Wereldoorlog, is het voorliegen van de vijand om onderduikers te beschermen. Het lijkt in strijd met Gods gebod, maar is terecht gezien als Gods wil op dat moment (vanuit andere normen die de Schrift ons leert). Een ander voorbeeld zou kunnen zijn: slaven die in opstand komen, gingen tegen Gods wil in, zoals de apostel duidelijk schrijft; maar een vreedzame opstand van slaven in de tijd rond de afschaffing van de slavernij was misschien helemaal niet in strijd met Gods wil. En slavernij beoordelen we nu zeker als 'tegen Gods wil'.

Wat Gods wil in de concrete situatie en de huidige tijd is, ontdek je samen als kerk van Christus. We hebben de belofte dat de Heilige Geest ons daarin zal leiden, als we dat van hem vragen. Daarbij is de bijbel de norm: gezaghebbend bij ons gezamenlijk zoeken naar Gods concrete wil.

Die nuanciering is m.i. vruchtbaar voor het christelijk leven: het gaat niet om het gezag van de Bijbel voor je leven, maar om het gezag van Gods wil; en wát God van je wil leer je door gelovige omgang met de Schrift die daarbij gezag heeft over je eigen denken.

De hele bijbel als norm

In het M/V-gesprek is het ook van belang dat de norm (om samen te ontdekken wat Gods wil is) de hele bijbel is, het totaal van Gods openbaring. Het gaat niet om het gezag van één of meer teksten; de vraag is wat de betekenis van zo'n tekst is in het geheel van Gods Woord over een onderwerp. Ik las het, dankzij m'n scriptie, nog weer bij K.Schilder (Kompendium Dogmatiek I, 74): het schriftbewijs wordt gebouwd vanuit de Heilige Schrift, 'niet zozeer op een losse Bijbeltekst, als wel op de Heilige Schrift als eenheid'. Dat is een algemeen principe, ook herkenbaar in onze belijdenissen en in hoe de kerk de eeuwen door met Gods Woord is omgegaan.

Een paar voorbeelden.

De belijdenis over God als de Drie-in-één baseren we niet slechts op de paar teksten waar Vader, Zoon en Heilige Geest samen genoemd worden, maar op het geheel van de Bijbel. Er zijn teksten die iets anders lijken te zeggen, bijvoorbeeld waar de Zoon de eerstgeborene van de schepping genoemd wordt. Die teksten leggen we uit vanuit de belijdenis die we aan de gehele Schrift ontleen.

We zijn als kerken helder in het formuleren van Gods wil over de doop van kinderen van gelovigen. Dat doen we niet op grond van een aantal teksten maar uit het geheel van de Schrift, met nadruk op de doorgaande lijn van het verbond en op Góds handelen in de doop. Er is wel een tekst die het accent legt op onze geloofsactiviteit in de doop (1 Petr.3:21, de doop als vraag om een goed geweten); die tekst leggen we uit vanuit wat we eerst als lijn door de Schrift hebben aangewezen.

In 1 Petrus 3 en 4 staan bijzondere teksten over dat Christus gepreikt heeft aan de gevangen geesten uit de tijd van Noach, en dat ook aan doden het evangelie verkondigd is. De uitleg van die teksten wordt begrensd door wat we uit het geheel van de Schrift belijden over hemel en hel en over wat er direct na het sterven plaatsvindt.

In de opleiding tot predikant is er daarom veel aandacht voor de dogmatiek, het vak waarin het gaat over wat we, vanuit het geheel van de Schrift, geloven en belijden. Dat was ook belangrijk voor het preekwerk. Bij het maken van een preek steek je in op één tekst die ook best eenzijdig kan zijn. Maar je 'dogmatische geweten' voorkomt dat je vanuit die ene tekst dingen gaat zeggen die niet kloppen met het geheel van de bijbel. Want de hele bijbel is de norm.

Gronden onder het M/V-besluit: geen losse teksten maar een patroon

In zijn artikelen wil Van Egmond aantonen dat de synode bij de onderbouwing van het M/V-besluit de bijbel niet als norm gebruikt, maar slechts als inspiratiebron. Hij kiest de insteek bij de omgang

met de zogenaamde zwijgtteksten. Hij concludeert uit de besluiten dat 'het enkele feit dat mensen deze teksten verschillend uitleggen wordt gebruikt als argument om te stellen dat de tekst zelf niet meer duidelijk is'. Doet hij daarmee recht aan de besluiten?

Hij gaat er aan voorbij dat de synode niet begint bij enkele teksten. In grond 1, 2 en 3 tekent de synode een lijn door het geheel van de bijbel.

Kort samengevat:

1. Onder het Oude Verbond vervulden in de regel mannen alle kerkelijke ambten en functies. Een enkele keer deden vrouwen dat, maar dat waren uitzonderingen.
2. Tegelijk is er in het Oude Verbond ook al de lijn van de sleutelrol voor vrouwen in de heilsgeschiedenis (met vele voorbeelden), afgebeeld in de vrouw die de draak weerstaat (Openb.12); daartegenover het vaak falen van mannen, zie ook Matteus 1.
3. Door de komst van Jezus Christus wordt het volk eindelijk echt een koninkrijk van priesters, gezalfd met de Geest (zoals voorzgd in het O.T.). In het heil van Christus is geen onderscheid tussen man en vrouw. De ambtsindeling van het OT is voorbij; het Nieuwe Verbond kenmerkt zich door gelijkheid.

Daarna wordt in grond 5 gekeken naar enkele teksten die daarmee op gespannen voet lijken te staan. Je kunt het met de getekende lijn oneens zijn. Het gesprek daarover is welkom (en in mijn stuk over de Beoordeling geef ik daar een bijdrage aan). Maar doe wel recht aan de opbouw van de gronden onder het besluit. Er worden niet zomaar teksten 'buiten beschouwing gelaten'. Er wordt eerst een lijn getekend door het geheel van de Schrift. Van daaruit wordt gekeken naar de uitleg van enkele teksten. Dat past bij de gereformeerde manier van omgaan met de bijbel.

Het verschil met de 'klassieke' uitleg is niet de methode. Ook de klassieke uitleg tekent vanuit het geheel van de Schrift een lijn en benadert van daaruit de afzonderlijke teksten.³

Pijnlijk fout is de vergelijking die Van Egmond maakt. Hij zegt: het enkele feit dat er uitleggers zijn die teksten over de opstanding van Jezus Christus uitleggen als 'wel waar maar niet echt gebeurd' maakt toch ook niet dat we twijfelen aan de echtheid van de opstanding? Uiteraard niet. Maar die vergelijking doet geen recht. Wezenlijk verschil is dat de echtheid van de opstanding uit het geheel van de Schrift blijkt. Er lopen niet twee lijnen door de Schrift, van wel of niet werkelijk opgestaan. Er is geen enkele spanning tussen het geheel van Gods Woord op dit punt en de teksten waarover het zou gaan.

Het verschil zit niet in de methode, maar in de uitkomst ervan. Dat heeft vooral te maken met de vraag bij welke tekst je begint of aan welke teksten je een doorslaggevend gewicht toekent.

Objectieve betekenis van de tekst?

Tegenover de verschillende uitleg van teksten stelt Van Egmond de 'objectieve betekenis van de tekst'. Het is een filosofische vraag of er een 'objectieve betekenis' is, en of die betekenis nog steeds objectief is wanneer iemand hem onder woorden gebracht heeft. Maar belangrijker is de uitwerking die hij er zelf bij geeft: 'welke uitleg doet recht aan de tekst van Gods Woord en welke niet?'. En verderop: 'wij hebben de plicht om terug te gaan naar deze teksten, en te vragen: welke uitleg doet recht aan Gods Woord, en welke laat zich leiden door ideeën van buiten de Bijbel?', met de conclusie dat de synode dit niet gedaan heeft.

³ Ds. Schreuder heeft het in zijn boekje 'Dienende mannen en vrouwen' over patronen, wat hij omschrijft als 'de manier waarop teksten worden uitgelegd en met elkaar in verband gebracht'. Hij tekent dan terecht de klassieke uitleg als één van die patronen. Ds. Boonstra schrijft in Nader Bekeken (24-9, sept.'17) over de 'priesterlijke lijn' en typeert die ook als 'patroon in de Bijbel'. Hij schrijft dat aangetoond zou moeten worden dat de Here in het Nieuwe Verbond afwijkt van die lijn. Daarmee geeft hij zijn 'constructie' een groot gewicht in de argumentatie.

Ik vraag hem: wat bedoelt hij met 'recht doen aan Gods Woord'? Als hij daarmee ook bedoelt dat er recht gedaan moet worden aan het geheel van de Schrift, kan ik er hartelijk mee instemmen. Maar zijn focus ligt op de enkele tekst(en) en hun 'objectieve betekenis'. Bedoelt hij dat de betekenis van een tekst objectief vast te stellen is zónder het geheel van de Schrift daarbij te betrekken? Dat zal toch niet? Toch lees ik bij hem niet de controlevraag 'doet deze uitleg recht aan het geheel van de bijbel' en ook niet de mogelijkheid dat het geheel van de Schrift het nodig maakt om nog eens kritisch te kijken naar wat in eerste instantie de 'objectieve betekenis' van een tekst lijkt te zijn.

Schriftgetrouwe uitleg maar verschillende exegeses?

Met de uitdrukking 'objectieve betekenis van de tekst' zou Van Egmond ook kunnen bedoelen dat er van elke tekst maar één Schriftgetrouwe uitleg mogelijk is. Zijn vraag 'welke uitleg doet recht aan de tekst van Gods Woord en welke niet?' zou je kunnen lezen als: bij elke tekst is er maar één uitleg die inderdaad recht doet aan wat er staat, de rest is 'eigenmachtige uitleg'(2 Petr.1:20). Ik neem aan dat hij dat niet bedoelt. Er zijn teveel voorbeelden van teksten waarbij eerlijke, door eerbied en liefde voor de Schrift gedreven uitleggers komen tot verschillende exegese. Uitleggers zetten soms zelf verschillende mogelijkheden naast elkaar. Ook de schrijvers van de Kanttekeningen bij de Statenvertaling doen dat, o.a. bij 1 Kor.11:5 over de vrouw die profeteert.

Wanneer je zou willen volhouden dat er van elke tekst maar één uitleg is die recht doet aan de tekst van Gods Woord, heb je vooral een te optimistische visie op de mogelijkheden van het menselijk verstand. Je zit dan eerder bij het moderne denken, voortgekomen uit het rationalisme van Descartes en anderen, dan bij het bijbelse spreken over ons kennen als stukwerk (1 Kor.13).

Gaat het wel om de methode?

Van Egmond waarschuwt tegen het gebruik van de bijbel als slechts een inspiratiebron waar wij uit ontlenen wat bij ons gevoel past. Gebruik van bijbelteksten kan dan bijbelgetrouw lijken, maar is een mooie verpakking van het niet echt buigen voor het gezag van Gods wil. Die waarschuwing is terecht, maar doet geen recht aan het synodebesluit. Je buigt niet pas voor Gods wil als je (de uitleg van) enkele teksten doorslaggevend laat zijn. Gods wil leert zijn kerk kennen uit het luisteren naar de bijbel als geheel. Die methode doet recht aan de bijbel en zo heeft de synode willen werken.

Van Egmond typeert het synodebesluit als 'jij beslist op een bepaald punt om de bijbel zelf niet normatief te laten zijn, maar buiten spel te zetten.' Doet dat recht aan de opbouw van de gronden onder het besluit? Is het niet eerlijker om die te omschrijven als : de synode beslist, vanuit het geheel van de bijbel, om de zgn. zwijgtteksten niet doorslaggevend te laten zijn in het verwoorden van Gods wil op het punt van M/V'.

Zijn diepste bezwaar is, volgens zijn artikel, gericht op de methode waarmee de synode gezocht heeft naar de actuele wil van God rond vragen over man/vrouw en ambt. Over die methode schrijft hij sterke woorden: 'door dit synodebesluit krijgt die verkeerde omgang met de Bijbel een legitieme plaats in onze kerken. En dát is zo gevaarlijk.' Maar daar zit het verschil niet.

Eens zijn waarover we het oneens zijn.

Het zou waardevol zijn als we samen vaststellen dat het bij het ontdekken van Gods normatieve wil altijd gaat om het luisteren naar het geheel van de bijbel. Ook dat dat een levend proces is, waarbij de kerk in wisselende tijden opnieuw samen zoekt naar die actuele wil van God. Laat daarover geen verschil van mening zijn. Wie vrouwelijke ambtsdragers afwijst doet dat ook vanuit het geheel van de Schrift, net zo goed als de synode haar besluit onderbouwt vanuit dat geheel. En velen die de vrouwelijke ambtsdrager afwijzen, steunen wel het actieve stemrecht van vrouwen terwijl dat honderd jaar geleden door ons samen getypeerd werd als tegen Gods wil.

Over de methode van het ontdekken van Gods wil kunnen we het eens zijn. Dan krijgen we ook helder waar we het oneens zijn: in de conclusies vanuit het geheel van de Schrift. De één komt vanuit dat geheel tot de conclusie dat vrouwen niet mogen dienen als ambtsdrager, dan ander ziet andere lijnen en concludeert dat het wel passend is. Laten we eerlijk benoemen dat we het daarin niet eens zijn. Laten we luisteren naar elkaars overwegingen. Laat argumenten gewogen worden. Maar vanuit de aanvaarding van elkaar: we willen allen vanuit het geheel van de Schrift ontdekken wat nu Gods wil is.

Ruimte voor verschillende overtuigingen

Is het in Gods kerk mogelijk dat we tot verschillende conclusies komen? Kan de één met overtuiging vanuit het geheel van de Schrift zeggen 'zo moet het' en de ander op dezelfde manier concluderen dat het anders moet? Als er in Gods volk onder het oude verbond zo'n onduidelijkheid was, moest men naar de priester. Hij deed uitspraak, als objectieve norm in aanvulling op de normen die op steen en in boekrollen vastgelegd waren. Onder het nieuwe verbond is de Geest aan allen gegeven, om samen te ontdekken wat Gods wil is. In het Nieuwe Testament blijkt al dat dat niet altijd tot eenstemmigheid leidt. Soms is overeenstemming zo belangrijk dat er één lijn wordt afgesproken, zoals m.b.t. de plicht tot besnijdenis. In andere situaties blijven verschillende conclusies naast elkaar staan, zoals rond het eten van vlees of het vieren van feestdagen. Ook in de kerkgeschiedenis zijn er voorbeelden dat er binnen de kerk verschil bestond in uitleg en praktijk. In de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) is dat deze eeuw nog nadrukkelijk uitgesproken rond de vraag naar de blijvende geldigheid van het vierde gebod. Over het onderwerp M/V-ambt deed de synode van Ede 2017 de (voor zover ik weet niet omstreden) uitspraak dat de visie dat behalve mannen ook vrouwen in de kerkelijke ambten mogen dienen vrij bespreekbaar moet zijn zolang er vanuit de Schrift geargumenteed wordt.

Die ruimte kan er zijn als we van elkaar herkennen en erkennen dat we hetzelfde doen: vanuit het geheel van de Schrift de wil van God vandaag aflezen en ons daardoor laten leiden.

In het slot van zijn artikel beredeneert Van Egmond dat de synode, als ze consequent was, geen ruimte meer zou moeten laten voor de overtuiging dat vrouwen geen ambtsdrager mogen zijn. 'God, de auteur van de Bijbel, spreekt zichzelf immers niet tegen'. Hier is weer merkbaar dat hij onvoldoende ermee rekent dat elke conclusie uit de Schrift (ook de conclusie dat vrouwen geen ambtsdrager mogen zijn) loopt via het gelovig luisterend nadenken van mensen. Je kunt dat een 'theologische constructie' noemen (zoals hij het synodebesluit verwijt); je kunt het ook benoemen als het gelovig luisteren naar wat de Geest door het Woord tot de gemeenten zegt. Als je maar beseft dat dat de enige manier is waarop we als kerk iets kunnen zeggen over Gods wil vandaag.

De ruimte die de synode biedt heeft te maken met de erkenning dat we geen 'objectieve kennis' hebben van Gods wil. Een synode die een conclusie uit de Schrift als enig aanvaardbare oplegt aan de kerken, loopt het grote risico om te binden bóven de Schrift. Dat kennen we ook uit de kerkgeschiedenis.

Bron óf norm, of: inSpiratiebron dus norm?

Hier kom ik nog even terug op de dubbele functie van de Schrift als bron en norm. Die is hier op twee manieren van belang. Om te beginnen horen ze onlosmakelijk bij elkaar. Je kunt het normatieve karakter van de bijbel niet losmaken van zijn levengevende kracht. De bijbel is niet een objectieve norm waar je je vervolgens, uit kracht van de bron, aan gaat houden. Als dat wel zo zou zijn, kon ook iemand die niet uit de bron leeft vaststellen wat de norm is. Maar dat is niet de manier waarop God zijn christenen de weg wijst. Hij schrijft zijn norm niet in steen of op papier, maar in harten. Christus

leidt zijn kerk door zijn Geest en Woord. Door met Christus te leven leer je Gods wil kennen, met de bijbel als bron en norm. Niet alleen, maar met alle heiligen samen ontdekken wat Gods wil is. De bijbel is in die zin voluit inspiratiebron, bron om te leven door de Geest (Spiritus); dan gaat het niet alleen over de *motivatie* om te doen wat God wil, maar ook om het ontdekken *wat* die wil in de actuele situatie is. Geleid door de Geest, luisterend naar het gezaghebbende Woord, zoekt de kerk steeds naar die wil als norm voor het leven.

In bron en norm zit naar mijn overtuiging ook een rangorde. De bijbel is ons allereerst gegeven als bron van leven. Het is het Woord dat leven geeft, omdat het ons Christus leert kennen. Vervolgens is de Schrift ook bron en norm voor ons belijden en doen. In het verwoorden van dat belijden en in de vormgeving van dat (kerkelijk) doen speelt het menselijke verstand een rol. Dat kan leiden tot verschillen. Maar hoe meer je benadrukt dat het allereerst gaat om leven vanuit de Bron, hoe meer het mogelijk is om allerlei verschillen in elkaar te aanvaarden. Het is Christus die ons samenbindt, niet onze overeenstemming over onderwerpen uit de bijbel.

Tot slot

Samenvattend: de kritiek dat de synode de Bijbel niet meer als norm, maar alleen als (inspiratie)bron gebruikt, doet geen recht aan de besluiten. Er is verschil in uitkomst, maar dat zit niet in de methode. De zware woorden over 'in strijd met onze belijdenis over het goddelijk gezag van de Bijbel' betekenen een onnodige belemmering voor een open gesprek. Ze suggereren ten onrecht dat we op een verschillende fundament staan en dat kerkscheiding onvermijdelijk is.

Laten we het inhoudelijke gesprek blijven voeren vanuit de gezamenlijke basis en de hartelijke aanvaarding van elkaar als mensen die zich laten voeden en sturen door de Schrift als bron en norm.

Rob Vreugdenhil

Capelle aan den IJssel, 22 mei 2018